

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

עב.

עין משפט
נר מצוה

איס ליה זכיה. דמתן זכין לקטן צפרק מי שמת (ב"ב דף קט"ו):
ווקפן עליו צמלוה. לאחר זמן חישב עמו על הרצית וזקף הכל
 ציחד צמלוה וכתב לו שטר עליהם כך וכך אני חייב לפלוני: וגובה
אה הרצית. דמשעת זקיפה הוה כגזוי: זין כך וזין כך. אסיפא
 פליג ועממא דמפרסת ואזיל שלא
 יאמרו כו': שטר שיש צו רצית.
 שכתוב צו פלוני לזה מפלוני מנה
 צרצית כך וכך לזמן פלוני: המוקדמין.
 למלוה: פסולין. דבעי למיטרף לקוחות
 מוזמן הכתוב צו ועדיין לא הלוח
 ושטר הלוקחות קודם למלוה וזה
 מוילא שטרו והוא קודם והוא שקר:
פסוליס. ואינו טורף מן המשועבדין
 ואפי' מן המאוחר למלוה: ר"מ היא.
 דקניס היתירא אטו איסורא: שמה
יגבה מן זמן ראשון. דאיכא דלא
 מסיק אדעתיה לדקדק כל כך בזמן
 הלואה לומר למלוה שטרך מוקדם
 ומקחי קדם להלוואתך: פרידא. כרס:
כבישנא. אטמין: ואמינא לקוחה
היא זידא. ואזד שטר המכירה ואזא
 מנכח חוקה של ג' שנים דכולי האי
 לא מלינא למיזדהר צשטרא: אזל
 בעל הכרס: אקנייה. צמתנה צעדים:
צנו קטן. כדי שלא תהא מכירתו זה
 מכירה ששכיזיא שטר מכירתו זה
 יוציא שטר מתנתו ולא גילה
 דבר: וזו. מעות שהא שטר
 ממונ שמוילא עליו שטר שמכרת
 לי כרס שאין שלך וקבלת מעותי:
 וכתבת לי אחריות: כמלוה צשטר
דמו. דהא כתב ליה אחריות:
 מודה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

"אית ליה זכיה מדרבנן הכא נמי לא שנה
ולא היא ישראל אתי לכלל שליחות יעבו"ם
לא אתי לכלל שליחות תנו רבנן ישראל
שלוה מעות מן הנכרי ברבית וזקפן עליו
במלוה ונתגייר אם קודם שנתגייר זקפן עליו
במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם
לאחר שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את
הקרן ואינו גובה את הרבית וכן נכרי שלוה
מקרן מישאל ברבית וזקפן עליו במלוה
ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו
במלוה גובה את הקרן וגובה את הרבית אם
משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן
ואינו גובה את הרבית רבי יוסי אומר יכרי
שלוה מעות מישאל ברבית בין כך ובין כך
גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר רבא
אמר רב חסדא אמר רב הונא הלכה כרבי
יוסי אמר רבא מאי מעמא דרבי יוסי יכרי
שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה תנו
רבנן (ש"מ שכתוב בו רבית קונסין אותו
 ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית
 דרבי רבי מאיר והכמים אומרים יגובה את
 הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קמיפלגי
 רבי מאיר סבר קנסינן היתירא משום איסורא
 ורבנן סברי לא קנסינן היתירא משום איסורא
 תנן התם שטרי יחוב המוקדמין פסולין
 והמאוחרין כשרין מוקדמין אמאי פסולין נהי דלא
 גבו מוזמן ראשון ניגבו
 מוזמן שני אמר ר' שמעון בן לקיש במחלוקת שנייה ור"מ
 היא ורבי יוחנן אמר
 אפי' תימא רבנן גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון
 והוא גברא דמישכין ליה
 פרידא לחבריה (א) אכלה תלת שני א"ל אי
 מובנית לה ניהלי מוטב ואי
 לא כבישנא לה לשטר משכנתא ואמינא לקוחה
 היא בידי אול קם
 אקנייה לבנו קטן והדר זבנה ניהליה זביני
 ודאי לא הוי זביני זוי במלוה
 בשטר דמו וגובה מנכסים משועבדים או
 דילמא כמלוה ע"פ דמו ואינו
 גובה מנכסים משועבדים אמר אביי
 ולא הוה דרבי אסי דאמר ר' אסי
 מודה

שטר שיש בו רבית קונסין אותו ואין גובה לא את הקרן ולא
את הרבית. פריצ"ס דאין גובה ממשעבדי אכל מצני חרי
 גבי ע"פ אותו הסטר דעדים אינס פסוליס דאינס עדי חסנס דאין
 מרוחיס כלוס צדנר וקסה דתניא צתוספתא [פ"ה] דמכלתין
 המולא שטר שיש צו רצית יקרענו
 צא לצ"ז יקרעוהו והשתא אי גבי
 ציה מצני חרי אמאי יקרעוהו ימתניו
 עד שיגבה צו קודם וי"ל שאסור
 להשתותו מיהו נראה דר"מ קניס
 לגמרי ולא גבי ציה כלל כמו שטרי
 חוב המוקדמים דמוקמינן צסמוך
 כר"מ ואף על גב שגס שס פי'
 צקונטרס דאין פסולין אלל לגבות
 ממשעבדי אין נראה דפסולין משמעו
 דלא גבי ציה כלל והא דפריך נהי
 דלא גבי מוזמן ראשון ליגבי מוזמן שני
 הוה מצי למימר נמי נהי דלא גבי
 ממשעבדי ניגבי מצני חרי אלל
 רבותא פריך דאפי' ממשעבדי ניגבי
 מוזמן שני וצסמוך דפריך אשודא
 דפרידא אלל הא דאמר רבי יוחנן
 גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון נימא
 דלא ניתן ליכתב ולא משני משום
 דטעמא דלא ניתן ליכתב לא מהני
 אלל דלא גבי ממשעבדי משום דס"ל
 דודאי מהני לפוסלו לגמרי ולא גבי
 ציה כלל והא דלא מיבעיא ליה אלל
 אי גבי ממשעבדי אכל מצני חרי
 פשיטא ליה דגבי אף על גב דלא חרי
 להיכתב חסס הוה דפשיטא ליה דגבי
 היינו משום שהמוכר היה מודה
 ללוקח שלא פרע ועוד נראה דאפי' יש
 עדים אחרים או שחייב מודה אפ"ה
 קניס ר"מ דהכי משמע דאין גובה
 קרן דומיא דרצית וצתוספתא (שס)
 נמי משמע דאפילו צמלוה על פה
 קניס דקמי צמלוה את חצירו צרצית
 וצא לפי צ"ד קונסין אותו ואינו
 גובה לא את הקרן ולא את הרצית
 שהיה ר"מ אומר שטר שיש צו רצית
 כו' וצ"פ המניח (ב"ב דף ק"ד): נמי
 מדמינן להווא דקנסו גופן משום
 שצחן דמפסיד גוף הממונ הוא הדין
 דקניס צגוף המלוה אע"פ שיש

קבו א מיי פ"ד מהל'
 זכיה ומתנה הלכה
 ח טושיע ח"מ פי' רמג
 סעי' יז:
 ב [מיי] שס הל' ו טושיע
 שס סעיף יד:
 קבו ג ד ה מיי פ"ה
 מהל' מלוה וזה
 הל' ו סמג לאון קנב
 טושיע י"ד סי' קעא:
 קבו ו מיי שס פי' הל'
 ו ועיי' צמנה למנך
 סמג לאון קנב טושיע א
 ח"מ פי' גב סעי' א
 וטושיע י"ד סי' קסא סעי'
 יא:
 קבו ז ד ח מיי פ"ג שס
 הל' א סמג עשין
 ד טושיע ח"מ סי' מג
 סעי' ז:
 ט [מיי] שס הל' ב טושיע
 שס סעיף יב:
 קל י ב מיי פ"י מהל'
 מכרה הל' ד סמג
 עשין פב טושיע ח"מ פי'
 רה סעי' ז:
 קלא ז מיי פ"ג מהל'
 סמג עשין עג טושיע ח"מ
 סי' לג סעי' ו וסי' קג
 סעיף א וסעי' ב:

הגהות הב"ח

(א) גבי פרידא לחבריה
 לעשר שנים אכלה תלת:
 (ב) תוב ד"ה שטר וכו' אי
 נמי בעיבורא צין מלא:

מוסף רש"י

שטר שכתוב בו רבית.
 שכתוב צו מלוה צרצית (ב"ב)
 פלוני לזה מפלוני מנה
 צמלמס עד זמן פלוני
 (ושב"ם ב"ב דה). שטרי
 חוב המוקדמין פסולין.
 לפי שמה לטורף לקוחות
 שלקחו שדה מן מלוה מוזמן
 צשטר, ואלל צין הוה
 שהיה קדמה מכירה להלוואה
 וצשטר מעד שהלוואה
 קדמה לפיך קנסוהו
 מלגבות צו ולא יטורף אפילו
 מוזמן המלוה ואינו אלל
 מלוה על פה שאינו גובה
 מן המשועבדים (ר"ה ב)
 וקנסין היתירא אטו איסורא
 ופסול אפילו מוזמן שני
 (סנהדרין ב"ב). אי נמי שכתב
 השטר צמלח צנסין וכן כתוב
 צו צמלח צנסין לזה פלוני
 מפלוני והוא לא ליה ממני
 כלום עד ט"ו צנסין. גס
 מוקדס ופסול. שאין לו
 לטורף אלל מוזמן ההלוואה
 ואין. דלא כאבי דאמר
 (לעיל י). עדי צמחמוני
 וכן לו (ושב"ם ב"ב קנב)
 ומיהו אס ההלוואה הינה
 צמלח צנסין צפני עדיס וקני
 מידו להשעבד נכפי ליה
 למלוה ולא כתבו את השטר
 עד ט"ו צנסין וכתבו צו
 צמלח צנסין, כי האי מוקדס
 כשר (שם ב"ב קנב).
 והמאוחרין. שאלו עדיס
 ואמרו אנו יודעים צמלוה זו
 עד השעה לזמן הכתוב כאלך.
 כשרין. דמעלותא היא
 דהא מחיל ליה לשעבדא
 עד השעה (סנהדרין ב).
 שכתבו צמלח צנסין וכתבו
 בתוך השטר צמלח צפני,
 וכל שכן אס לזה צנסין ולא
 נכתב עד איך. דכשר, שהי
 מחיל לו שערבו בל חדש
 שעבר (ושב"ם ב"ב קעא).

לדחות דהתם עצירה נעשית צגוף הממונ יותר מכאן דכאן עיקר עצירה צשטר כדאמרין התם
 לא קנסו אלל צשטר ומיהו צבנן נראה דודאי לא קנסו כלל ומשמע לכאורה דגבי לריצנן צשטר קרן
 אפילו ממשעבדי ור"מ נמי לא
 פליג אלל משום דקניס ותימה דאמאי אין העדים פסוליס כיון שעוצרים על לא תשימונן (שמות
 צב) אע"פ שאין מרווחים יש להם
 לפסול מידי דהוה אצברין אוכל צבילות להכפיס דקי"ל (סנהדרין דף ט). כאציי דפסול והא
 דלא חשיב להו צפרק זה צורר (שם דף כד):
 ה"י לא חשיב לזה אלל הוי ככלל מלוה הצאה צרצית דמפרש התם (מלוה הצאה צרצית והוא
 הדין נמי עדיס ככלל ואין לפרש כיון
 שאין רצית מפורש צשטר אלל כתב סתם פלוני חייב לפלוני מנה וכללו הקרן עס הרצית והעדים
 לא ידעו דא"כ צסמוך דקאמר
 ר' יוחנן דמודו צבנן צשטרי חוב המוקדמין גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון ה"י נגזור
 שמה יגבה רצית צתורת קרן ואין לומר נמי
 דכיון שהרצית מפורש צשטר אין העדים עוצרין על לא תשימונן כיון דיודעין העדים
 דצית דין לא יגבו על ידס רצית ולכך השטר כשר
 והא דמתן צמתני' (לקמן דף עה): דעדיס עוצרין היינו כשאין ניכר הרצית צשטר
 ויודעים עדיס שיש צו רצית דהא אהאי שטרא
 גופי' אמרי' צפרק המניח (ב"ב דף ק"ד): וצפרק המוכר פירות (ב"ב דף ק"ד): ושס ד"ה
 וחמסס) דמשעת כתיבה עבד ליה שומא וי"ל דאיידי
 הכא צרצית דרצנן ולא מיפסלו צאיסור דרצנן כיון שאין מרווחים כלום אע"פ
 צצעצירה דאורייתא הוי נפסוליס אי נמי אפי' צרצית
 דאורייתא יש להכשיר דשמה לא תשימונן לאינשי צמלוה משמע להו ולא צעדיס
 ולכך כשריס כדאמרין נמי (לעיל דף ה): לא צחמוד
 לאינשי צלא דמי משמע להו אלל קסה היא דשטרי חוב המוקדמים היאך
 העדים כשריס דמוקמינן לה כר"מ אכל לריצנן גובה מוזמן
 שני ולר"מ נמי היה גובה אי לאו משום דקניס ורבי יוחנן נמי לא קאמר
 דפסוליס לריצנן אלל משום גזירה שמה יגבה מוזמן ראשון
 והלא העדים הללו צמתכוין צחמו שקר והקדמתו את הזמן וי"ל כיון שיש
 עדיס שמעדין עליהם שהיו אנוסים צחמות נפשות אז כיון
 שאומרים טעוין צשנת המלך אי נמי (א) צשיפוצא צין מלא צין חסר
 ואלל הוצירו צשטר צמנה צשנת אלל צמנה צשנת:
קונסין אותו ואינו גובה וכו'. ואע"ג דאמר ר' אביי (ב"ב דף ק"ד):
 (א) אלל כהכא כר"מ צבנן דר"מ צמעוצרת חצירו ומינקת חצירו דלס
 נשא יוציא לכשיגיע זמנו לכנוס יכנוס ולא כר"מ דאמר לא יחזיר עולמית (א) (סוטה דף ק"ב).
 דהוי קנסא ורציה מדבעי צהחולץ (יצמות דף לו). אס אינסבא
 לכהן (לא) [אין] חממו לנרש כיון שאינו יכול לחזור ולכנוס דגרושה
 אסורה לכהן [וע"פ ח"ס] זכחס קד. ד"ה א"ר עקיבא]: **אמר אביי דאו**
היינו דרבי אסי דאמר רבי אסי ב'. תימה מה ענין דר' אסי לכאן וי"ל
 דהכא לא מיבעיא ליה אי גבי ממשעבדי אי לא אלל משום דפשיטא
 ליה דנאמן לומר פרעתי משום דלא ניתן ליכתב ומיבעיא ליה אי לא
 גבי ממשעבדי כיון דאין השטר מועיל אלל ע"פ הודאתו או דילמא
 גבי עכל זה הכא אציי להציא מדרבי אסי דכי היכי דמודה צשטר
 מהני הודאתו נאמנת משום דהא היה אומר מוזין הוא היה לריך
 קיום ה"י נכא גבי פרידא ולא שייך כחן לגרוס אין לריך לקיימו
 אלל אלא גרסי' לאו היינו דרבי אסי דאמר ר' אסי מודה צשטר
 שכתבו גובה מנכסים משועבדים ולפי זה כשמקשה על רבא
 מההיא דלשצח קרקעות צלא רבא היה יכול להקשות מיד
 לכו"ע מ"ש הכא דנאמן לומר פרעתי וצנמנאצת שאינו שלו
 אינו נאמן כל זמן ששטר מכר צידו אלל נטר עד לצסוף ומקשה
 על רבא מגביית ממשעבדי השנוי צפירוש (א) צברייתא:
 ח"ף